

□ TMMOB Mimarlar Odası

mimarlık
ve eğitim
kurultayı IV

Mimarlık ve Eğitimi / Süreklilik ve Değişim
7-8-9 Kasım 2007 - Ankara

Mimarlık
Eğitiminde
Staj Çalışma Grubu

FAALİYET RAPORU

“Mimarlık Eğitiminde Staj” Çalışma Grubu, 4. Mimarlık ve Eğitim Kurultayına hazırlık dönemi boyunca 3 kere toplanmıştır. 2001 yılındaki 1. Mimarlık ve Eğitim Kurultayında, “Eğitim Sürecinde Uygulama Deneyimi / Staj” başlığı altında çalışılan konu, 2003 yılında gerçekleştirilen 2. Kurultayda ise “Staj ve Meslek İçi Staj” başlığına dönüştürülmüş ve mezun olduktan sonra yapılması gereken meslek uygulamalarını da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Staj konusu, 2005 yılında gerçekleştirilen 3. kurultayda “Meslek Pratiği” başlığı altında tartışılmıştır. 2007 yılında gerçekleştirilecek olan 4. Mimarlık ve Eğitim Kurultayında, eğitim sürecinde yapılması gereken mimarlığa yönelik uygulamalı çalışmalar “Mimarlık Eğitiminde Staj” çalışma grubu tarafından tartışılmış, “Meslek Pratiği ve Mesleğe Kabul Kurulu” ise mezuniyet sonrası mesleğe kabul edilmek için gerekli olan meslek uygulamalarına odaklanmıştır.

Stajların mimarlık eğitimi ve pratiği arasında bir arayüz olmasından dolayı “Staj” çalışma grubunun, “Meslek Pratiği ve Mesleğe Kabul Kurulu” ve “Mimarlık Lisans ve Lisanüstü Eğitimi” çalışma grupları ile iletişim halinde olması kaçınılmazdır. Bu çerçevede, 15.03.2007 tarihinde “Meslek Pratiği ve Mesleğe Kabul Kurulu” ile ortak bir toplantı yapılmış, staj grubunun çalışma eksenlerini belirleyecek olan konu ve sorular tartışılmıştır (**EK: Belge 1**). Bu toplantı sonucunda “Mimarlık Eğitiminde Staj Çalışma Grubu”nun görev ve hedefleri belirlenmiştir (**EK: Belge 2**). Aynı zamanda, “Mimarlık Lisans ve Lisanüstü Eğitimi” çalışma grubunun bir alt grubu olan “Mimarlık Eğitimi Veri Tabanı” çalışma grubu ile birlikte, Türkiye’deki mimarlık okullarında gerçekleştirilen stajlara ilişkin envanterin oluşturulması, bununla ilgili düşünce ve kanaatlerin derlenmesi amacıyla bir anket hazırlanmıştır (**EK: Belge 3**).

Anket formuna, 18.10.2007 tarihine kadar Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ndeki okullardan toplam 15 adet cevap alınmıştır. Çalışma grubumuz bu anketlerin değerlendirmesini ve buradan çıkacak sonuçları ODTÜ’de düzenlenecek olan kurultayda sunacaktır.

BELGE 1: Sorunlar

12 Mart 2007

Staj konusu ve sorunları, 1. ve 2. Mimarlık ve Eğitim Kurultaylarında "staj ve meslek içi staj" başlığı altında ağırlıklı olarak ortaya konulmuş; 3. Kurultayda ise mimarlık eğitimi sonrası meslek pratiğinin zorunlu hale getirilmesi yolunda atılan önemli adımlar çerçevesinde, "staj ve meslek içi staj" çalışma grubunda "meslek pratiği" konusu gündeme getirilerek tartışılmıştır. 4. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı kapsamında düzenlenen ve "Meslek Pratiği ve Mesleğe Kabul Kurulu" çalışma grubu ile ortaklaşa yürütülecek olan "Mimarlık Eğitiminde Staj" çalışma grubu aşağıda belirtilen konu ve özellikle sorular çerçevesinde tartışmayı ve öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Staj grubunun çalışma eksenlerini belirleyecek olan aşağıdaki konu ve sorular kısmen daha önceki kurultaylarda da tartışılmış ve öneriler getirilmiş olsa da ulusal ve uluslararası süreçler dikkate alınarak yeniden ve kapsamlı olarak ele alınmalıdır:

- Türkiye'deki ve yurtdışında, özellikle de AB üyesi ülke okullarındaki staj pratiğinin incelenmesi ve envanterinin çıkarılması. Daha önceden yapılmış bir çalışma var ise bunun güncellenmesi.
- Eğitim sonrası mesleki yeterlilik sınavına kadar gerekli çalışmalar ile okul eğitimindeki staj programının eşgüdümü, ilişkileri, farkları nelerdir?
- Yeni ulusal ve uluslararası süreçler dikkate alındığında, stajların mimarlık eğitimi programında (müfredat), tanımı, rolü ve önemi nedir? Pedagojik anlamda stajdan beklenen nelerdir, uygulaması nasıl düzenlenmelidir?
- Stajlar, mimarlık eğitimi ve mimarlık pratiği arasında bir arayüz müdür? meslek pratiğini anlamaya yönelik bir simülasyon mudur?
- Bu anlamda, farklı aşamalarda stajların içeriği ve süresi ne olmalıdır? İçeriğin zenginleştirilmesi adına yeni öneriler neler olabilir? (örneğin: öğrenci yarışmaları staj olarak ele alınabilir mi?; akademik yıl içinde yapılan çalışmalar staj olarak değerlendirilebilir mi?)
- Stajlar sonunda kazanılması beklenen yeterlilik, farkındalık, bilgi ve beceriler nelerdir?
- Stajlar sonunda öğrencilerin performansı hangi kriterlere göre ve nasıl değerlendirilmelidir?
- Bugün, Türkiye'deki mimarlık okulları arasındaki staj uygulamaları konusundaki farklılaşmalar dikkate alındığında, standartlaşmaya gitmeye gerek var mıdır? Yoksa, okullara uygulamada esneklik kazandıran bir "genel yeterlilikler çerçevesi" nasıl olmalıdır?
- Yurt dışında ve özellikle AB üyesi ülkelerde yapılan stajların eşdeğerliliği nasıl sağlanabilir, ölçülebilir ve değerlendirilebilir?
- Okulların öğrencilerin stajlarının koordinasyonundaki rolü nedir? Mimarlar Odasının ve okulların bu konuda pozisyonu ne olmalıdır?
- Staj yapılacak olan yerlerin (ofisler, inşaat firmaları vb.) akreditasyonu söz konusu mudur? Yetki kimdedir?
- Stajın aktörleri (inşaat firmaları-mimarlık büroları-sponsor firmalar-okullar-öğrenci-toplum) arasındaki ilişkiyi kuracak olan süreçlerin kontrol ve organizasyon yetkisi kimdedir? Bu süreçler nasıl düzenlenmelidir? Meslek çevrelerinden, inşaat sektöründen geri besleme (feedback) alınmasının yöntemleri nelerdir?
- Stajlarda karşılaşılabilecek etik sorunlar nelerdir? Örneğin, ticari firmaların reklam amaçlı sponsorlukları nasıl değerlendirilmelidir?

BELGE 2: Hedefler ve Çalışma Alanları

22 Mart 2007

15 Mart 2007 tarihinde, Ankara Mimarlar Odasında, Mehmet Bozkurt, Berin Gür, Meltem Hürol, Metin Karadağ, Gözde Karagöz, Necip Mutlu, Sami Yılmaztürk ve Yeşim Uysal'ın katılımıyla "Meslek Pratiği ve Mesleğe Kabul Kurulu" ve "Staj Çalışma Grubu"nun ilk toplantısı yapılmıştır. Toplantıda, Berin Gür ve Haluk Zelef tarafından hazırlanan taslak metinde ortaya konan konu ve sorular tartışılarak "Staj Çalışma Grubu"nun görev ve hedefleri aşağıda özetlendiği şekilde belirlenmiştir:

- Türkiye'deki ve yurtdışında, özellikle de AB üyesi ülke okullarındaki staj pratiğinin incelenmesi ve envanterinin çıkarılmasına yönelik çalışmaların, daha önceden yapılmış araştırmalar dikkate alınarak (ör: daha önceki kurultay kitaplarında da yer alan Emel Ardaman'ın yürütmüş olduğu çalışma), "Mimarlık Veritabanı" çalışma grubu ile ortak başlatılması kararı alınmıştır.
- Yeni ulusal ve uluslararası süreçler dikkate alınarak, stajların mimarlık eğitimi programındaki öneminin altı çizilmiş, tanımının, içeriğinin ve süresinin netleştirilmesine karar verilmiştir.
- "Mimari Stajda Rotasyon Programı," "Yıldız Teknik Üniversitesi Uluslararası Kentsel Çalışmalar Araştırma Merkezi (ICUS) Mimarlık Fakültesi Öğrencileri Uygulama Atölyesi 2006" ve 1958'den beri uygulanan "Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Yaz Uygulamaları Eğitim Programı" deneyimleri gündeme getirilmiş; eğitimin farklı aşamalarındaki stajlara ilişkin olarak uygulamada okullara süre ve içerik açısından esneklik tanıyarak çeşitlenmeye ve farklılaşmaya izin veren ancak ortak bir paydayı oluşturabilecek "genel staj çerçevesi"nin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Bu hedefler doğrultusunda, gelecek toplantının gündemi için aşağıdaki noktalar önerilmektedir:

- Staj pratiğinin incelenmesi ve envanterinin çıkarılmasına yönelik çalışmalara hız kazandırmak amacıyla, farklı ülke ve okullardaki staj uygulamaları hakkında bilgi birikimini oluşturmak üzere, staj çalışma grubu üyeleri arasında iş bölümünün yapılması. (Bu iş bölümü toplantı sırasında yapılabilir veya daha önce iletişim kurularak, yapılacak iş bölümü sonucunda, dünyadaki uygulamalar hakkında gerekli bilgilerin sağlanarak toplantıda paylaşılması düşünülebilir.)
- Staj çalışma grubu üyeleri tarafından, içinde buldukları eğitim ve/veya mesleki çevrelerde gerçekleştirilen stajlar ve bunlarla ilgili oluşan düşünce ve kanaatlerin sunulması.
- Türkiye'de gerçekleştirilen stajlara ilişkin envanterin hazırlanmasına yönelik olarak, "Mimarlık Veritabanı" çalışma grubuna verilecek soruların hazırlanması. (Bu soruların, daha önce üyeler arasında iletişim kurularak paylaşılması ve toplantıda tartışılarak netleşmesi düşünülebilir.)

BELGE 3: Türkiye Mimarlık Okullarında Yapılan Staj Çalışmalarına İlişkin Veri Tabanı Oluşturulmasına Yönelik Ön Çalışma - Soru Formu

17 Nisan 2007

4. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı kapsamında düzenlenen ve "Meslek Pratiği ve Mesleğe Kabul Kurulu" çalışma grubu ile ortaklaşa yürütülecek olan "Mimarlık Eğitiminde Staj çalışma grubu", mimarlık eğitim sürecindeki stajları mimarlık bilgisini ve pratiğini öğrenmekte önemli bir araç olarak ele almakta; eğitimi bütünleyen ve pekiştiren süreçler olarak değerlendirmektedir. Bu çalışma grubunun hedefi stajlar sonunda kazanılması beklenen yeterlilik, farkındalık, bilgi ve becerileri tanımlayan ve okullara uygulamada esneklik kazandıran çekirdek bir çerçeve / eğitim modeli oluşturmaktır. Aşağıdaki anketin amacı, Türkiye'deki mimarlık okullarında gerçekleştirilen stajlara ilişkin envanterin hazırlanması ve bununla ilgili oluşan düşünce ve kanaatlerin derlenmesidir.

A. Stajın zorunlu olduğu okullar

Okulunuzda staj yapılmakta mıdır? Yapılmakta ise:

İçeriği/tanımı nedir?

Eğitimin hangi yıllarında ve nasıl uygulanmaktadır (ofis, şantiye, topoğrafya, bilgisayar vs)?

Süreleri nedir?

Kimler tarafından düzenlenmekte ve yürütülmektedir (okul, mimarlar odası ile işbirliği,

öğrencinin bulduğu büro ve inşaat firmaları vs.)?

Öğrencinin performansı nasıl değerlendirilmektedir?

Stajdan beklentinize ulaştığınızı düşünüyor musunuz? Ulaşılmıyorsa sebepleri nelerdir?

NOT: Bölümünüzde stajlara ilişkin yazı, rapor, makale, değerlendirme formu gibi belgeleri kurmakta olduğumuz belgelik için anket cevap formuna eklemenizi rica ederiz.

B. Stajın zorunlu olmadığı okullar

Yapılmıyorsa:

Hangi nedenlerden dolayı staj eğitim programı içinde yer al(a)mamaktadır (ekonomik,

organizasyonel nedenler, insan kaynağı eksikliği, faydasına inanmamak vs.)?

Okulunuzda eğitimin içine staj programı konması hedeflenmekte midir?

C. Staj için beklentiler, öneriler

Stajdan ekonomik, sosyal, mesleki ve eğitsel beklentiler neler olmalıdır?

Stajdan beklentileri karşılayabilecek ve staj yerine geçebilecek öneriler/alternatifler neler

olabilir (öğrenci yarışmaları, öğrenci çalıştayları vs.)?

Türkiye'deki ve dünyadaki diğer mimarlık okullarında yapılan stajlardan haberdar mısınız?

Eğgüdüm içinde bir işbirliğinin olabirliğine ve faydasına inanıyor musunuz?

Mimarlık Fakültesinin, kamu kuruluşlarının, mimarlar odasının, belediyelerin, özel büroların

ve inşaat firmalarının stajların organizasyonu ve yürütülmesindeki rolü ne olmalıdır?

Mimarlığın ilişkili olduğu (inşaat mühendisliği, kentsel planlama, peyzaj mimarlığı, iç

mimarlık vb.) disiplinlerle ortak staj uygulamaları konusunu nasıl değerlendirirsiniz?

Staj ile ilgili geliştirme bakımından önerileriniz

Yürütücüler: Berin Gür • Haluk Zelef **Raportör:** Gözde Karagöz
Cengiz Bektaş, Emel Ardaman, Erkut Özel, Meltem Hürol, Metin Karadağ, Orhan Hacıhasanoğlu,
Sami Yılmaztürk, Vuslat Demirçay

mek-staj@mo.org.tr